

ВПЛИВ СУЧАСНИХ МЕДІАТЕХНОЛОГІЙ ТА СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖ НА ОСВІТНІЙ ПРОЦЕС ЕСТРАДНОГО ВОКАЛЬНОГО МИСТЕЦТВА: ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ДОСВІД

С. В. Заря

Київська муніципальна академія естрадного та циркового мистецтв, м. Київ, Україна
svetazarya@gmail.com

S. Zaria

Kyiv Municipal Academy of Circus and Performing Arts, Kyiv, Ukraine
<https://orcid.org/0000-0001-8047-7068>

С. В. Заря. Вплив сучасних медіатехнологій та соціальних мереж на освітній процес естрадного вокального мистецтва: європейський досвід

У статті досліджено вплив сучасних медіатехнологій та соціальних мереж на освітній процес естрадного вокального мистецтва в контексті європейських тенденцій розвитку музичної освіти. Проаналізовано роль цифрових платформ, мультимедійних сервісів, інтерактивних навчальних інструментів, а також онлайн-комунікацій у формуванні нових підходів до підготовки вокалістів. Визначено особливості інтеграції цифрових технологій у практику роботи вокальних педагогів у країнах Європейського Союзу та окреслено можливості їх адаптації в українських мистецьких закладах. Розглянуто позитивні результати використання медіатехнологій у навчанні: зокрема, кращу доступність навчальних матеріалів, можливість формувати індивідуальну траєкторію навчання та розвиток самостійності студентів. Також окреслено основні ризики — надмірну залежність від цифрових інструментів і вплив соціальних мереж на формування виконавського стилю естрадного вокаліста. Додатково акцентовано на тому, що цифрові інструменти сприяють удосконаленню технічної та артистичної підготовки вокалістів у результаті використання мобільних застосунків, онлайн майстер-класів, віртуальних студій запису та систем зворотного аудіовізуального аналізу. Порівняння з європейським досвідом демонструє, що ефективне поєднання традиційних педагогічних методів з інноваційними технологічними рішеннями забезпечує підвищення якості вокальної освіти та сприяє формуванню сучасного конкурентоспроможного виконавця. Висновано про те, що європейські практики цифровізації відкривають нові перспективи для модернізації української естрадної вокальної освіти та підвищення її конкурентоспроможності у світовому культурному просторі.

Ключові слова: медіатехнології, цифровізація, соціальні мережі, естрадний вокал, вокальна освіта,

європейські практики, онлайн-навчання, інновації в мистецькій освіті, цифрові платформи, європейський досвід.

S. Zaria. The impact of modern media technologies and social networks on the educational process of pop vocal art: European experience

The relevance of the article is due to the rapid digitalization of modern society and the active development of media technologies and social networks, which are transforming the educational process in the field of pop vocal art. These changes open up new opportunities for the training of vocalists and require the adaptation of the Ukrainian system of art education to European standards.

The purpose of the article is a comprehensive analysis of the impact of modern media technologies and social networks on the educational process of pop vocal art in the European context, and the identification of opportunities for adapting European digital practices to the Ukrainian education system.

The methodology is based on a systemic approach, a comparative-analytical method, theoretical analysis and generalization of scientific sources, content analysis of the use of social networks and digital platforms in education, as well as practice-oriented methods of integrating media technologies into the vocal process.

The results. It was found that digital platforms, multimedia services, interactive learning tools, and online communications contribute to the formation of new approaches to the training of vocalists, improve the accessibility of educational materials, expand the possibilities for individual learning trajectories, and foster the development of student independence. At the same time, risks of excessive dependence on digital tools and the influence of social networks on the formation of performing style were identified.

The scientific novelty. The novelty of the study lies in the comprehensive combination of the analysis of the European experience of digitalization of vocal education with Ukrainian practice, as well as the identification of

effective models for integrating media technologies into the educational process.

The practical significance of the work lies in the possibility of using the obtained results to upgrade curricula, improve the methodological approaches of teachers, and increase the effectiveness of the training of modern performers.

Conclusions. It was concluded that the integration of European practices of digitalization and social networks into vocal education opens up prospects for increasing the competitiveness of Ukrainian students in the international musical space and contributes to the development of their creative and professional competencies.

Keywords: *media technologies, digitalization, social networks, pop singing, vocal education, European practices, online learning, innovations in art education, digital platforms, European experience.*

Актуальність теми дослідження. Стрімка цифровізація сучасного суспільства суттєво трансформує підходи до мистецької освіти, зокрема у сфері естрадного вокального мистецтва. Медіатехнології, мобільні застосунки, стрімінгові сервіси та соціальні мережі формують нове освітнє середовище, у якому майбутній естрадний вокаліст отримує доступ до великого обсягу навчальних ресурсів, методичних матеріалів і професійного контенту. У європейському культурно-освітньому просторі цифрові інструменти стали невіддільною частиною підготовки виконавців, сприяючи індивідуалізації навчання, розвитку креативних компетентностей та інтеграції студентів у міжнародний мистецький простір. Для України, яка активно впроваджує європейські стандарти та прагне модернізувати систему мистецької освіти, вивчення таких процесів є особливо важливим. Виявлення можливостей і ризиків диджиталізації дозволяє вдосконалити педагогічні стратегії, підвищити ефективність підготовки вокалістів та адаптувати сучасні європейські практики до національної освітньої системи. Дослідження є особливо важливим для української освітньої системи, оскільки аналіз європейського досвіду надає можливість систематизувати інноваційні практики вокальної педагогіки відповідно до сучасних світових вимог.

Постановка проблеми. Сучасний освітній процес у галузі естрадного вокального мистецтва переживає інтенсивні зміни під впливом

цифрових технологій та соціальних мереж. Попри очевидні переваги цифровізації — навчання зумовлює немало проблемних питань. Серед них: необхідність адаптації традиційних методик вокальної педагогіки до цифрового середовища, забезпечення балансу між живим вокальним тренінгом і дистанційними формами навчання, ризики формування поверхневих уявлень про виконавську майстерність під впливом соціальних мереж та потреба критичного осмислення європейського досвіду цифровізації мистецької освіти. Проблемним залишається питання ефективної інтеграції цифрових інструментів у навчальний процес так, щоб вони не замінювали, а доповнювали професійну вокальну підготовку. Водночас актуальним є визначення оптимальних моделей використання медіатехнологій у системі естрадного вокалу України з урахуванням європейських тенденцій та вимог сучасного культурно-освітнього простору.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Багато науковців і практиків аналізували особливості сучасної естрадної вокальної підготовки та як цифрові технології змінюють підходи до навчання. Дослідження П. Волошина (Волошин, 2022), Т. Шершової (Шершова, 2025) та М. Мороз (Мороз, 2025) акцентують на модернізації вокальної й мистецької освіти, зокрема на впровадженні європейських педагогічних підходів й оновленні змісту навчальних програм. С. Заря та Н. Єфименко (Заря & Єфименко, 2025) аналізували трансформаційні процеси в суспільстві та їх вплив на зміст і форми українського естрадного вокального мистецтва, відзначаючи необхідність адаптації педагогічних практик до нових умов. Дослідження А. Каплюк та О. Стотика (Каплюк & Стотика, 2022) висвітлюють проблеми педагогіки естрадно-джазового вокалу, підкреслюючи важливість інтеграції інноваційних технологій у підготовку сучасного виконавця. Водночас праці М. Кривоноса (Кривонос, 2024), О. Пищик (Пищик, 2024) і А. Чехова (Чехов, 2024) демонструють значення соціальних мереж і цифрових комунікацій для трансформації освітнього процесу, розвитку цифрових компетентностей і взаємодії закладів вищої освіти з громадськістю. Сукупність цих розвідок

окреслює цілісну картину сучасних тенденцій, підкреслюючи актуальність інтеграції інновацій, цифрових технологій та європейського досвіду в систему підготовки вокалістів і мистецьких фахівців.

Мета статті — комплексний аналіз та систематизація європейського досвіду використання сучасних медіатехнологій і соціальних мереж як інструментів сучасного освітнього процесу естрадного вокального мистецтва, а також визначення теоретико-методичних засад та практичних рекомендацій для формування цифрової компетентності майбутніх артистів в умовах високотехнологічної музичної індустрії.

Методологію дослідження становить комплекс наукових підходів і методів, що забезпечують всестороннє вивчення впливу медіатехнологій та соціальних мереж на освітній процес естрадного вокального мистецтва. У роботі застосовано системний підхід, який дозволяє розглядати вокальну підготовку як цілісну динамічну систему, що трансформується під впливом цифровізації. Порівняльно-аналітичний метод використано для зіставлення українських і європейських практик цифрової мистецької освіти. Теоретичний аналіз та узагальнення надали змогу опрацювати наукові джерела, сучасні педагогічні концепції й дослідження в цій сфері. Сукупність зазначених методів забезпечує наукову обґрунтованість, об'єктивність і комплексність здійсненої розвідки.

Виклад основного матеріалу дослідження. Сучасний освітній процес у сфері естрадного вокального мистецтва значно змінюється під впливом цифровізації та розвитку соціальних мереж. У Європі використання медіатехнологій у мистецькій освіті вже стало звичайною практикою: онлайн-платформи для навчання вокалу, стримінгові сервіси, мобільні додатки для тренування голосу та віртуальні студії запису дозволяють студентам опрацювати матеріал у будь-який час, вдосконалювати технічні навички й експериментувати з виконавським стилем.

Як зазначає П. Волошин (2022), «у країнах ЄС існує загальна думка, що вокальне мистецтво є важливим предметом у навчальній програмі, оскільки вона розвиває специфічні музичні навички (виконання, композиція, слухання та

розуміння), особисті навички (креативність, самоідентичність та самооцінка, комунікативні навички) та культурна обізнаність (глобальна та національна ідентичність, згуртованість спільноти)» (с. 269).

Важливим аспектом є інтеграція соціальних мереж в освітній процес. Через такі платформи, як “YouTube”, “Instagram” чи “TikTok”, здобувачі мають змогу аналізувати професійні виступи, ділитися власними відео, отримувати зворотний зв'язок від педагогів та широкої аудиторії, що стимулює розвиток артистичності й самостійності. Водночас соціальні мережі також створюють певні виклики, зокрема ризик формування поверхневого розуміння виконавського мистецтва та підвищений тиск на імідж і стиль виконання. Аналіз українського досвіду показує, що інтеграція цифрових інструментів у навчальний процес перебуває на стадії активного розвитку. У мистецьких закладах, зокрема в Київській муніципальній академії естрадного та циркового мистецтв, що готує артистів-вокалістів і забезпечує студентам всесторонню освіту — від вокальної майстерності та артистизму до сценічної підготовки й основ шоу-бізнесу, — уже запроваджено підхід, орієнтований на європейські стандарти.

Значний внесок робить також Національна академія керівних кадрів культури і мистецтв, яка готує фахівців естрадного співу. Київська муніципальна академія музики імені Р. М. Глієра має свої музичні традиції до підготовки естрадних вокалістів. Не менш важливим є і Київський національний університет культури і мистецтв, відомий своєю інноваційністю та активною співпрацею з представниками шоу-бізнесу. Ці ЗВО спільно формують освітнє середовище, що відповідає викликам часу та забезпечує підготовку висококваліфікованих вокалістів для української музичної індустрії, активно використовуються онлайн-курси, відеоматеріали й мультимедійні системи для підтримки індивідуальної підготовки студентів. Викладачі з вокалу проходять спеціалізовані курси та тренінги, щоб опанувати цифрові інструменти й упроваджувати сучасні технології в процесі вокальної підготовки, що забезпечує правильне використання медіатехнологій та соціальних мереж у навчальному процесі. У результаті інтеграції

цифрових інструментів студенти отримують можливість поєднувати вокальну підготовку з інноваційними підходами, формуючи сучасного виконавця, здатного ефективно працювати в сучасному музичному просторі.

На думку М. О. Мороз (2025), «кожен вищий мистецький навчальний заклад працює за власною освітньою програмою та індивідуально-груповим підходом. Наприклад, студенти консерваторії Нової Англії (США) (New England Conservatory of Music) працюють у майстер-класах видатних майстрів вокалу Джеральда Фінлі, Рене Флемінг та інших» (с. 189).

Як стверджує Т. Шершова (2025), «сучасний етап розвитку вокальної освіти в Україні пов'язаний із загальними процесами реформування мистецької освіти. Одним із ключових напрямів є модернізація навчальних програм відповідно до європейських стандартів» (с. 128).

Використання онлайн-платформ, соціальних мереж та мультимедійних інструментів у навчанні вокалу дозволяє поєднувати традиційні методи викладання із сучасними технологічними рішеннями. Такий підхід забезпечує індивідуальну підготовку студентів, розвиток їхніх технічних й артистичних навичок, а також сприяє формуванню конкурентоспроможного виконавця, здатного ефективно працювати як у національному, так і в європейському культурному просторі.

М. П. Кривонос (2024) зазначає: «Як показала практика останніх років (карантин, повномасштабне вторгнення) цифрові технології стали невіддільною частиною освітнього процесу. Вони суттєво допомогли в організації та забезпеченні рівних можливостей для навчання та безпеки усіх учасників освітнього процесу, змінивши наше ставлення до освіти» (с. 158).

Соціальні мережі можуть бути ефективним інструментом у навчальному процесі естрадного вокалу. Позитивні сторони включають можливість аналізу професійних виступів, обмін власними відео та отримання зворотного зв'язку від педагогів й однокурсників, що сприяє розвитку технічних, артистичних навичок та самостійності студентів. Через YouTube, Instagram або TikTok студенти мають змогу підвищувати

мотивацію до навчання. YouTube дозволяє студентам переглядати професійні виступи, аналізувати техніку вокалістів і виконувати вправи за відеоуроками. Instagram надає змогу публікувати короткі відео з власними виконаннями, отримувати коментарі від педагогів та колег і спостерігати за сучасними вокальними тенденціями. TikTok популярний серед молоді для створення музичних кліпів і виконання вокальних челенджів, що стимулює творчість, розвиток артистичності та підвищує мотивацію до регулярних тренувань.

Як стверджує А. Чехов (2024), «соціальні мережі та діджитал-комунікації стали невід'ємною частиною освітнього процесу, суттєво трансформуючи способи взаємодії між усіма учасниками освітнього середовища. Використання цифрових платформ сприяє підвищенню прозорості управління ЗВО, оптимізації адміністративних процесів та покращенню внутрішньої і зовнішньої комунікації» (с. 312).

О. В. Пищик (2024) стверджує, що «основні позитивні моменти застосування соціальних мереж в освітньому процесі. Одним із них назвемо потенційну неперервність процесу освіти, оскільки з'явилася можливість тривалої взаємодії викладачів і здобувачів освіти в будь-який зручний для цього час» (с. 49).

Водночас слід враховувати негативні аспекти. Надмірне захоплення соціальними мережами може призводити до поверхневого сприйняття вокальної майстерності, коли увага зосереджується на популярності та кількості переглядів, а не на технічному вдосконаленні. Також існує ризик психологічного тиску через порівняння з іншими виконавцями, а залежність від цифрових платформ може зменшувати мотивацію до живих репетицій та індивідуальної роботи з педагогом, що критично важливо для розвитку правильного голосу й артистичності.

О. В. Пищик (2024), з-поміж негативних аспектів використання соцмереж під час освітнього процесу, відзначає «неготовність деяких викладачів віддавати значну кількість свого вільного часу та сил із метою організації неперервності навчання, слабку ІКТ-компетенцію викладачів із багаторічним досвідом роботи, утруднений доступ до соціальних мереж через персональний комп'ютер в закладах освіти» (с. 49).

Викладачам з вокалу слід постійно підтримувати професійний тонус, слідкуючи за новими навчальними тренінгами й сучасними підходами у викладанні. Це допомагає залишатися конкурентними, надихати студентів і розширювати власний педагогічний інструментарій. «На сьогоднішній день у галузі вокальної педагогіки ми маємо таку величезну кількість різних шкіл, що і не перерахувати. Інтернет-простір кишить величезною кількістю рекламних “зазивалок”, де пропонуються уроки вокалу “від нуля до професіонала, з першим безкоштовним уроком” і закінчуючи такими “монстрами”, як “Estil Voice Training” та “Complit Vocal Tehnique”, послідовники та пропагандисти яких вчать співати відповідно до “наукових методів”» (Каплюк & Стотика, 2022, с. 50).

Цифрові технології створюють нові можливості для вокальної освіти, забезпечуючи широкий доступ до знань через онлайн-курси, мобільні додатки та спеціалізоване програмне забезпечення. Водночас це ставить перед педагогами завдання знаходити оптимальний баланс між інноваційними та традиційними методами навчання, водночас зберігаючи індивідуальний підхід до кожного студента. Викладачі з вокалу також опановують роботу у віртуальних студіях запису, що надає змогу ефективно використовувати сучасні аудіотехнології для аналізу звучання, удосконалення техніки та створення професійних навчальних матеріалів.

С. В. Заря та Н. М. Єфименко (2025) відзначають: «Естрадне вокальне мистецтво продовжує еволюціонувати, адаптуючись до нових реалій, відображаючи їх та водночас активно формуючи. Воно залишається потужним засобом комунікації, самовираження, соціального коментування та впливу, що свідчить про життєздатність, адаптивність та здатність реагувати на виклики часу. Подальші дослідження цього взаємозв'язку дозволять глибше зрозуміти складні процеси, що відбуваються в сучасному мистецтві, культурі та суспільстві в цілому» (с. 2408).

Висновки. Проведене дослідження підтвердило, що сучасні медіатехнології та соціальні мережі стають важливим чинником трансформації освітнього процесу у сфері естрадного вокального мистецтва. Їхнє активне впровадження створює нові можливості для підготовки

естрадних вокалістів, зокрема розширення доступу до навчальних ресурсів, підвищення гнучкості та індивідуалізації освітніх траєкторій, розвитку навичок самостійної роботи й творчої самоорганізації. Європейські практики цифровізації демонструють високу ефективність поєднання традиційних методів вокальної педагогіки з інноваційними інструментами медіаосвіти. Водночас виявлено і немало проблемних аспектів, серед яких ризики формування поверхневих виконавських навичок під впливом соціальних мереж, недостатній рівень цифрової компетентності окремих педагогів та потреба в методичному супроводі інтеграції технологій у мистецьку освіту. Аналіз показує, що оптимальною є збалансована модель, коли медіатехнології доповнюють, а не замінюють живу вокальну роботу та безпосередній педагогічний контакт.

Отже, адаптація європейського досвіду використання цифрових інструментів у навчанні естрадного вокалу відкриває перспективи модернізації української мистецької освіти, підвищення її конкурентоспроможності та формування сучасного виконавця, здатного ефективно інтегруватися в сучасний культурний простір.

Перспективи подальших досліджень можуть бути спрямовані на вивчення конкретних аспектів упровадження медіатехнологій в естрадну вокальну освіту. Зокрема, перспективним є аналіз ефективності окремих цифрових інструментів — мобільних застосунків, онлайн майстер-класів, віртуальних студій запису — у процесі розвитку технічних і артистичних навичок студентів. Також доцільним є дослідження впливу соціальних мереж на формування естрадного стилю та професійної самооцінки молодих естрадних вокалістів. Крім того, важливо вивчати адаптацію європейських практик цифровізації до національної системи мистецької освіти, розробляючи методичні рекомендації для педагогів щодо ефективної інтеграції цифрових технологій у навчальний процес. Такий підхід дозволить забезпечити баланс між традиційними формами викладання та інноваційними методами, сприяючи підвищенню якості підготовки сучасного виконавця.

Список посилань

- Волошин, П. (2022). Актуалізація європейського досвіду вокальної підготовки в умовах сучасної педагогічної освіти. *Věda a perspektivy*, 12(19), 264–275. [https://doi.org/10.52058/2695-1592-2022-12\(19\)-264-275](https://doi.org/10.52058/2695-1592-2022-12(19)-264-275)
- Заря, С. В., & Єфименко, Н. М. (2025). Вплив трансформаційних процесів у суспільстві на зміст та форми українського естрадного вокального мистецтва. *Вісник науки та освіти*, 7(37), 2399–2409. [https://doi.org/10.52058/2786-6165-2025-7\(37\)-2399-2409](https://doi.org/10.52058/2786-6165-2025-7(37)-2399-2409)
- Каплик, А., & Стотика, О. (2022). Проблеми педагогіки естрадно-джазового вокалу. *SWorldJournal*, 6(11–06), 50–52. <https://doi.org/10.30888/2663-5712.2022-11-06-114>
- Кривонос, М. П. (2024). Використання соціальних мереж в освітньому процесі для формування цифрової компетентності здобувачів освіти. In *XXVIII Міжнародна науково-практична конференція “Prospects of Innovative Development in Science and Technology” (Гетеборг, 19–21 червня 2024 р.)* (с. 156–159). Гетеборг, Швеція. <https://eprints.zu.edu.ua/id/eprint/41599>
- Мороз, М. О. (2025). Сучасні тенденції реалізації мистецької освіти в ЗВО: європейський досвід. В Н. Лазаренко та ін. (Редкол.), *2025: Збірник тез Міжнародної конференції «Українське мистецтво у світовому культурному просторі: історія, сучасність та перспективи розвитку» (Вінниця)* (с. 188–192). ВДПУ ім. М. Коцюбинського. <https://doi.org/10.31652/978-617-UAWCS-2025.47>
- Пищик, О. В. (2024). Роль соціальних мереж у трансформації сучасної освітньої парадигми. *Імідж сучасного педагога: міждисциплінарність в освіті*, 2(215), 45–50. [https://doi.org/10.33272/2522-9729-2024-2\(215\)-45-50](https://doi.org/10.33272/2522-9729-2024-2(215)-45-50)
- Чехов, А. (2024). Вплив соціальних мереж та діджитал-комунікацій на розвиток закладів вищої освіти: нові інструменти взаємодії з громадськістю. *Grail of Science*, (41), 308–314. <https://doi.org/10.36074/grail-of-science.05.07.2024.050>
- Шершова, Т. (2025). *Розвиток вокальної освіти: історичний аналіз та сучасні тенденції*. *Вісник гуманітарного наукового товариства*, (25), 124–130. https://nuczu.edu.ua/images/topmenu/science/konferentsii/2025/-25_2.pdf#page=125

References

- Voloshyn, P. (2022). Actualization of European experience in vocal training in the context of modern pedagogical education. *Věda a perspektivy*, 12(19), 264–275. [https://doi.org/10.52058/2695-1592-2022-12\(19\)-264-275](https://doi.org/10.52058/2695-1592-2022-12(19)-264-275). [In Ukrainian].
- Zaria, S. V., & Yefymenko, N. M. (2025). The influence of transformational processes in society on the content and forms of Ukrainian pop vocal art. *Visnyk nauky ta osvity*, 7(37), 2399–2409. [https://doi.org/10.52058/2786-6165-2025-7\(37\)-2399-2409](https://doi.org/10.52058/2786-6165-2025-7(37)-2399-2409). [In Ukrainian].
- Kapliuk, A., & Stotyka, O. (2022). Problems of pedagogy of pop and jazz vocals. *SWorldJournal*, 6(11–06), 50–52. <https://doi.org/10.30888/2663-5712.2022-11-06-114>. [In Ukrainian].
- Kryvonos, M. P. (2024). The use of social networks in the educational process to develop the digital competence of students. In *XXVIII International Scientific and Practical Conference “Prospects of Innovative Development in Science and Technology” (Gothenburg, June 19–21, 2024)* (pp. 156–159). Gothenburg, Sweden. <https://eprints.zu.edu.ua/id/eprint/41599>. [In Ukrainian].
- Moroz, M. O. (2025). Current trends in the implementation of arts education in higher education institutions: European experience. In N. Lazarenko et al. (Eds.), *2025: Collection of abstracts from the International Conference “Ukrainian Art in the Global Cultural Space: History, Present, and Prospects for Development” (Vinnytsia)* (pp. 188–192). Mykhailo Kotsiubynskyi Vinnytsia State Pedagogical University. <https://doi.org/10.31652/978-617-UAWCS-2025.47>. [In Ukrainian].
- Pyshchuk, O. V. (2024). The role of social networks in the transformation of the modern educational paradigm. *Imidzh suchasnoho pedahoha: mizhdystsyplinarnist v osviti*, 2(215), 45–50. [https://doi.org/10.33272/2522-9729-2024-2\(215\)-45-50](https://doi.org/10.33272/2522-9729-2024-2(215)-45-50). [In Ukrainian].
- Chekhov, A. (2024). The influence of social networks and digital communications on the development of higher education institutions: new tools for interacting with the public. *Grail of Science*, (41), 308–314. <https://doi.org/10.36074/grail-of-science.05.07.2024.050>. [In Ukrainian].
- Shershova, T. (2025). Development of vocal education: historical analysis and current trends. *Visnyk humanitarnoho naukovoho tovarystva*, (25), 124–130. https://nuczu.edu.ua/images/topmenu/science/konferentsii/2025/-25_2.pdf#page=125 [In Ukrainian].

Отримано: 15.01.2026

Прийнято до друку: 09.02.2026

С. В. Заря

кандидат мистецтвознавства, доцент, завідувач кафедри естрадного співу, Київська муніципальна академія естрадного та циркового мистецтва, м. Київ, Україна

S. Zaria

Candidate of Art History, Associate Professor, Head of the Pop Singing Department, Kyiv Municipal Academy of Circus and Performing Arts, Kyiv, Ukraine